

BESLISSING

van de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten inzake het administratief beroep van 10 maart 2021 van

[REDACTED]
[REDACTED]
(hierna: "appellante")

gericht tegen de beslissing van 3 juli 2020 van de raad van de orde in het arrondissement Rotterdam (hierna: "raad"). Met deze beslissing besluit de raad de stage van appellante en het patronaat van mr. [REDACTED] goed te keuren onder de voorwaarde dat de in de arbeidsovereenkomst van 23 juni 2020 opgenomen studiekostenregeling in overeenstemming wordt gebracht met het bepaalde in artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdelen c en d, van de Beleidsregel stage en patronaat 2018 (hierna: "Beleidsregel").

Als derde-partij heeft aan het geding deelgenomen:

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
(hierna: "maatschap")

Mrs. B.J.M. de Leest, T.T.M.L. Boersema en S.M. Kaak zijn ingevolge artikel 11, eerste lid, van het Mandaatbesluit AR gezamenlijk als leden van de algemene raad bevoegd om het door appellant ingestelde administratief beroep te behandelen. Volgens het tweede lid van genoemd artikel is een van deze drie leden gemandateerd tot ondertekening van deze beslissing.

Verloop van de procedure

1. Bij e-mail van 10 maart 2021 en per gewone post, met in de bijlage een administratief beroepschrift van dezelfde datum (zonder de vermelde producties), stelt appellante administratief beroep in tegen het besluit van de raad van 3 juli 2020.
2. Bij brief van 15 maart 2021, verzonden per e-mail, bevestigt de algemene raad appellante de ontvangst van haar administratief beroepschrift van 10 maart 2021.
3. Bij brief van 15 maart 2021, verzonden per e-mail, zendt de algemene raad de raad een afschrift van het administratief beroepschrift van appellante met het verzoek uiterlijk 19 april 2021 een verweerschrift te sturen.
4. Bij brieven van 20 mei 2021, verzonden per e-mail, nodigt de algemene raad appellante en de raad uit voor een hoorzitting op 7 juni 2021 inzake de behandeling van het administratief beroepschrift van appellante.
5. Bij e-mail van 1 juni 2021 zendt de raad zijn verweerschrift met bijlagen.

Beslissing 2021 200948

6. E-mail van 1 juni 2021 van de algemene raad aan de raad, inhoudende ontvangstbevestiging van het verweerschrift van 1 juni 2021 met producties.
7. E-mail van 1 juni 2021 van de algemene raad aan appellante inzake toezending verweerschrift van de raad met producties.
8. E-mail van 2 juni 2021 van de maatschap aan de algemene raad met het verzoek om ingevolge artikel 7:16 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: "Awb") als belanghebbende te worden gehoord in het administratief beroep van appellante, met in de bijlage:
 - het administratief beroepschrift van 2 oktober 2020 van de maatschap, gericht tegen de weigering goedkeuring stage en patronaat van appellante door de raad van 3 juli 2020;
 - het beroepschrift van 16 maart 2021, gericht tegen de beslissing in administratief beroep van de maatschap van 26 januari 2021, verzonden op 3 februari 2021;
 - de brief van 20 mei 2021 van de algemene raad aan appellante, inhoudende de uitnodiging voor een hoorzitting op 7 juni 2021, inzake het door laatstgenoemde ingestelde administratief beroep van 10 maart 2021.
9. E-mail van 2 juni 2021 van de raad aan de algemene raad, inhoudende de instemming om de maatschap als belanghebbende in de zin van artikel 7:16 van de Awb in het administratief beroep van appellante te horen.
10. Brief van 2 juni 2021, verzonden per e-mail, van de algemene raad aan de maatschap, inhoudende een uitnodiging als belanghebbende in de zin van artikel 7:16 van de Awb in het administratief beroep van appellante voor de hoorzitting op 7 juni 2021.
11. E-mail van 2 juni 2021 van de raad aan de algemene raad, met in de bijlage:
 - de notulen van de vergadering van de raad van de orde Rotterdam van 3 juli 2020.
12. Ter (video)zitting van 7 juni 2021 verschijnen appellante en de maatschap in aanwezigheid van mr. [REDACTED], patroon van appellante, en namens de raad [REDACTED], secretaris. Appellante, de raad en de maatschap worden gehoord namens de algemene raad door mrs. De Leest, Boersema en Kaak, bijgestaan door mr. M.E. Veenboer, griffier.

Standpunt van appellante

13. Met het daartoe bestemde en op 23 juni 2020 door appellante ondertekende formulier verzoekt appellante de raad zijn goedkeuring te hechten aan haar stage en het patronaat.
14. Bij e-mail van 7 juli 2020 bericht de secretaresse van het bureau van de orde Rotterdam appellante en haar beoogd patroon dat het verzoek van 23 juni 2020 is aangehouden door de raad met het verzoek de in de arbeidsovereenkomst opgenomen studiekostenregeling in overeenstemming te brengen met artikel 2.c van de Beleidsregel. Daarnaast wordt appellante verzocht de raad de artikelen M en N van het Handboek Arbeidsvoorwaarden te doen toekomen.
15. Bij e-mailbericht van 21 augustus 2020, in afschrift gezonden aan appellante, reageert de raad op de brief van 21 augustus 2020 van de maatschap. De raad geeft aan dat het voorwaardelijk besluit van 3 juli 2020 aan appellante bij e-mail van 3 juli 2020 is bekendgemaakt. De algemene raad gaat uit van een kennelijke verschrijving, gelet op de e-mail van 7 juli 2020 van de secretaresse van het bureau van de orde Rotterdam, gericht aan appellante en haar beoogd

patroon. Appellante geeft in haar administratief beroepschrift aan dat zij pas op 26 februari 2021 heeft kennisgenomen van de beslissing van de algemene raad op het administratief beroep van de maatschap van 3 februari 2021, welk besluit appellante bij e-mail van 21 augustus 2020 is bekendgemaakt.

16. Appellante geeft aan zich niet te kunnen verenigen met het besluit tot voorwaardelijke goedkeuring van haar stage en het over haar te voeren patronaat.
17. Appellante stelt voorts dat het besluit van 3 juli 2020 geen besluit is in de zin van artikel 1:3 van de Awb. Appellante maakt daarbij de kanttekening dat het ook niet waarschijnlijk is dat de raad het desbetreffende besluit heeft genomen, gelet op de e-mail van 7 juli 2020 van de secretaresse van het bureau van de orde Rotterdam waarmee appellante wordt meegedeeld dat de raad zijn beslissing heeft aangehouden tijdens de vergadering van de raad op 3 juli 2020.
18. Voor zover al een besluit zou zijn genomen, is dat niet conform artikel 3:41 van de Awb bekendgemaakt. Bekendmaken ingevolge artikel 3:41 van de Awb is niet hetzelfde als kennisgeving van de zakelijke inhoud van een besluit als bedoeld in artikel 3:42 van de Awb. Nu het vermeende besluit niet op de juiste wijze is bekendgemaakt, is de beroepstermijn van artikel 6:7 van de Awb nog niet aangevangen, hetgeen betekent dat het voorliggende administratief beroep voortijdig is ingediend. Ingevolge artikel 6:10, eerste lid, van de Awb dient alsdan een niet-ontvankelijkheidsverklaring achterwege te blijven.
19. Ingevolge artikel 6:11 van de Awb dient niet-ontvankelijkheid achterwege te blijven, omdat in de e-mails van 7 juli 2020 en 21 augustus 2020 geen rechtsmiddelenclausule is opgenomen en het appellante niet duidelijk was dat een besluit was genomen en dat dat besluit bekendgemaakt was. Van verzuim kan dan ook geen sprake zijn, aldus appellante.
20. Appellante verzoekt de algemene raad dan wel de raad haar het besluit toe te zenden, opdat zij vervolgens haar beroepschrift, gericht tegen een haar onbekend besluit, kan aanvullen. Wel is appellante bekend met het feit dat de problematiek rond het vermeende besluit is toegespitst op de in haar arbeidsovereenkomst opgenomen studiekostenregeling die niet in overeenstemming zou zijn met de Beleidsregel.
21. Appellante betwist de bevoegdheid van de raad te stellen dat de litigieuze studiekostenregeling in strijd zou zijn met artikel 3, tweede lid, aanhef en de onderdelen c en d, van de Beleidsregel. Appellante stelt zich op het standpunt dat artikel 9b, zevende lid, van de Advocatenwet niet de grondslag is voor de vermeende bevoegdheid van de raad. Daarenboven heeft de studiekostenregeling betrekking op de arbeidsverhouding tussen appellante en de maatschap en ziet niet op de betrekking tussen de maatschap en haar beoogd patroon als bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6 van de Voda. De door de raad aangehaalde jurisprudentie, die overigens ziet op concurrentiebedingen, doet aan het voorgaande niet af. In die jurisprudentie speelt artikel 9b, zevende lid, van de Advocatenwet geen rol. Laatstgenoemd artikel kan dan ook niet de grondslag zijn voor de door de raad gepretendeerde bevoegdheid. Voorts blijkt de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: "Afdeling") zich niet bewust te zijn geweest van respectievelijk een oordeel heeft geveld over het al dan niet ontbreken van een grondslag voor artikel 4 van de Stageverordening dan wel artikel 26 van de Advocatenwet (oud).

Beslissing 2021 200948

22. Met betrekking tot het belang van de maatschap merkt appellante op dat de studiekostenregeling niet is bedoeld om een stagiaire te beknotten in zijn arbeidsmobiliteit na afloop van de stageperiode, maar is bedoeld om ervoor te zorgen dat de directe kosten van de beroepsopleiding worden gedragen door de partij die in economische zin de vruchten plukt van de opleidingsinvestering in een stagiaire door een kantoor als een stagiaire binnen twee jaar na afloop van de stage vertrekt bij het kantoor dat de opleiding heeft betaald. Overigens merkt appellante nog op dat een kantoor niet verplicht is de opleidingskosten van een stagiaire voor zijn rekening te nemen. Daarom valt volgens appellante niet in te zien dat waar de maatschap haar opleidingskosten wél betaalt, het de maatschap niet vrij zou staan aan bedoelde opleidingskosten de voorwaarde te verbinden als opgenomen in de met belanghebbende gesloten arbeidsovereenkomst.
23. Het eigen belang van appellante formuleert appellante als een belang dat connex is met dat van de maatschap en benadrukt haar onmogelijke positie als de maatschap zou worden gedwongen om de studiekostenregeling aan de Beleidsregel aan te passen.
24. Appellante concludeert dat de raad, gelet op alle betrokken belangen, niet in redelijkheid tot het bestreden besluit heeft kunnen komen en verzoekt de algemene raad derhalve om het administratief beroep gegrond te verklaren en het bestreden besluit te herroepen voor zover daaraan voorwaarden zijn verbonden.

Standpunt van de maatschap

25. De maatschap geeft aan dat het bestreden besluit een besluit is in de zin van artikel 1:3 van de Awb. Verzuimd is evenwel om een rechtsmiddelenclausule, inhoudende dat administratief beroep openstaat bij de algemene raad, op te nemen. Niettemin heeft de raad de stukken voor de beëdiging van appellante naar de rechtbank gezonden, omdat de stage als zodanig is goedgekeurd door de raad, behoudens het bepaalde betreffende de studiekostenregeling. De raad deelt de maatschap mede graag te vernemen of het bericht van 7 juli 2020 van de maatschap als administratief beroepsschrift dient te worden doorgestuurd naar de algemene raad.
26. In reactie op laatstgenoemd e-mailbericht reageert de maatschap met een e-mailbericht van dezelfde datum. De maatschap spreekt haar verbazing uit over de voorwaardelijke goedkeuring, omdat de maatschap sinds 2014 in alle met stagiaires gesloten arbeidscontracten de litigieuze studiekostenregeling opneemt. De maatschap stelt de vraag op welke grond de raad zijn bevoegdheid baseert om aan de goedkeuring stage en patroon de voorwaarde te verbinden als opgenomen in de Beleidsregel. Voorts verwijst de maatschap naar een goedkeuring door de raad in december 2018 met de in dit administratief beroep de maatschap vertegenwoordigende advocaat als patroon en met dezelfde regeling en dat in 2019 ook het patronaat van een andere aan de maatschap verbonden advocaat is goedgekeurd.
27. Bij e-mailbericht van 17 augustus 2020 antwoordt de raad de maatschap zijn bevoegdheid tot het verbinden van een voorwaarde aan zijn besluit van 3 juli 2020 te ontleenen aan artikel 9b, zevende lid, van de Advocatenwet juncto artikel 3.5 van de Voda en verwijst daartoe naar een tweetal uitspraken van de Afdeling. Waar de maatschap verwijst naar de goedkeuring van het patronaat in december 2018 merkt de raad op dat in dat arbeidscontract de bewuste studiekostenregeling niet was opgenomen. Ware dat anders geweest, dan had de raad evenzeer aanpassing gevraagd van de desbetreffende regeling.

Beslissing 2021 200948

28. Bij brief van 21 augustus 2020 van de maatschap aan de raad gaat de maatschap nader in op het belang van de studiekostenregeling voor de maatschap en wijst de raad erop dat ook andere kantoren in het arrondissement een dergelijke regeling kennen. De maatschap stelt dat de raad geen, althans onvoldoende, belang heeft bij aanpassing van de studiekostenregeling aan de Beleidsregel. De maatschap betwist de bevoegdheid van de raad van appellante te verlangen dat de in haar arbeidsovereenkomst opgenomen studiekostenregeling moet worden aangepast aan het bepaalde in artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdelen c en d, van de Beleidsregel, omdat de vermeende bevoegdheid van de raad ziet op de arbeidsverhouding tussen stagiaire en (kantoor van de) patroon en niet op het bepaalde in de artikelen 3.5 en 3.6 van de Voda naar welke artikelen in artikel 8.1, aanhef en onderdeel b, van de Voda wordt verwezen. Overigens merkt de maatschap op dat de uitspraken van de Afdeling waar de raad naar verwijst betrekking hebben op een concurrentiebeding en niet op een studiekostenregeling, die, anders dan een concurrentiebeding, de arbeidsmobiliteit niet belemmert. In een van de uitspraken refereert de Afdeling aan artikel 26 van de Advocatenwet. In bedoelde uitspraak speelt artikel 9b, zevende lid, van de Advocatenwet geen rol, waarbij de maatschap overigens nog opmerkt dat de Afdeling zich niet eens bewust is geweest van artikel 4 van de Stageverordening (thans artikel 3.5 van de Voda).
29. Bij e-mailbericht van 21 augustus 2020 reageert de raad op de brief van 21 augustus 2020 van de maatschap en attendeert laatstgenoemde erop dat het tot 1 maart 2020 geldende artikel 26 van de Advocatenwet thans is opgenomen in artikel 10a, tweede lid, van de Advocatenwet. De raad geeft aan dat het voorwaardelijk besluit van 3 juli 2020, bekendgemaakt aan appellante bij e-mail van 3 juli 2020 (bedoeld is 7 juli 2020), een besluit is in de zin van artikel 1:3 van de Awb. Verzuimd is evenwel om een rechtsmiddelenclausule, inhoudende dat administratief beroep openstaat bij de algemene raad, op te nemen. Niettemin heeft de raad de stukken voor de beëdiging van appellante naar de rechtbank gezonden, omdat de stage als zodanig is goedgekeurd door de raad, behoudens het bepaalde betreffende de studiekostenregeling. De raad deelt de maatschap mede graag te vernemen of het bericht van 7 juli 2020 van de maatschap als administratief beroepsschrift dient te worden doorgestuurd naar de algemene raad.
30. Bij e-mailbericht van 24 augustus 2020 deelt de maatschap de raad mede dat hem geen goedkeuringsbesluit van 3 juli 2020 bekend is. Als dat al zo zou zijn – een besluit onder voorwaarden – dan is dat pas op 21 augustus 2020 bij e-mail bekendgemaakt, hetgeen betekent dat de termijn voor het instellen van administratief beroep op 22 augustus 2020 is aangevangen.
31. Op 2 oktober 2020 heeft de maatschap administratief beroep ingesteld bij de algemene raad, resulterend in de beslissing van de algemene raad van 26 januari 2021, verzonden op 3 februari 2021, inhoudende de niet-ontvankelijkheid van de maatschap. Tegen genoemde beslissing heeft de maatschap met een beroepsschrift van 16 maart 2021 beroep ingesteld bij de rechtbank Rotterdam.

Standpunt van de raad

32. Bij e-mail van 1 juni 2021 verwoordt de raad zijn verweer als volgt:
 - Het bestreden besluit is vastgelegd in raadsnotulen van 3 juli 2021.
 - De mededeling van 7 juli 2020 dat het besluit tot nader orde is aangehouden, is onjuist.
 - Gebruikelijk is dat de raad verzoeken goedkeuring stage en patroon aanhoudt als een nadere toelichting nodig is. Betreft het nadere toelichting op arbeidsvoorwaarden dan is sprake van voorwaardelijke goedkeuring in verband met de inschrijving op het tableau van de stagiaire.

Beslissing 2021 200948

- Dat appellante van deze werkwijze van de raad op de hoogte is, blijkt uit een namens appellante door de maatschap geschreven e-mail van 7 juli 2020.
- Uit de e-mail van 17 augustus 2020 van de raad aan de maatschap blijkt dat onvoorwaardelijke goedkeuring volgt na aanpassing van de arbeidsovereenkomst. Bij e-mail van 21 augustus 2020 bericht de maatschap, namens appellante, de mail van de raad van 17 augustus 2020 te begrijpen.
- In e-mail van 21 augustus 2020 schrijft de raad de maatschap dat het patronaat onder voorwaarden is goedgekeurd, met mogelijkheid van administratief beroep, en dat beëdiging van appellante kan plaatsvinden.
- De raad concludeert dat het besluit op 3 juli 2020 is genomen en op 17 augustus 2020 aan appellante (gecorrigeerd) is bekendgemaakt ingevolge artikel 3:41 van de Awb. Overigens heeft appellante steeds een afschrift van de correspondentie van de raad ontvangen. Dat de maatschap op de hoogte was van de openstaande rechtsgang blijkt uit het feit dat deze zelf administratief beroep heeft ingesteld en wel op eigen titel en niet (ook) namens appellante.
- Anders dan appellante acht de raad zich bevoegd op grond van de (geharmoniseerde) Beleidsregel voorwaarden te verbinden aan de goedkeuring stage en patroon, zulks in het belang van de stagiaires. De aangehaalde jurisprudentie laat zien dat de raad bevoegd is om voorwaarden te stellen aan arbeidsovereenkomsten tussen (het kantoor van) de patroon en de advocaat-stagiaires. De raad verwijst daartoe naar artikel 8.1 van de Voda.
- Artikel 10a, tweede lid, van de Advocatenwet is een met artikel 4 van de Stageverordening vergelijkbare grondslag. Artikel 10a, tweede lid, is gelijkloidend aan artikel 26 van de Advocatenwet (oud).
- De raad is zich ervan bewust dat de BA, die appellante volgt, duurder is dan een eerdere BA. Om die reden is er geen volledig verbod op studiekostenbedingen en wordt de maatschap slechts een beperkte aanpassing in lijn met Beleidsregel gevraagd.

Relevante regelgeving

33. Volgens artikel 9b, eerste lid, van de Advocatenwet is elke advocaat gedurende de eerste drie jaar dat hij als zodanig is ingeschreven verplicht als stagiaire de praktijk uit te oefenen onder begeleiding van een andere advocaat en bij deze kantoor te houden.
34. Artikel 3.5 van de Voda regelt de goedkeuring van de stage en de patroon door de raad.
35. Ingevolge artikel 8.1, aanhef en onderdeel b, van de Voda kan de raad voorwaarden verbinden aan de goedkeuring van de stage en het patronaat.
36. Artikel 3 van de Beleidsregel stage en patronaat 2018 respectievelijk 2020 ziet op een (terug)betalingsregeling van de aan de beroepsopleiding verbonden kosten.
37. Artikel 1:2 van de Awb bepaalt wie als belanghebbende wordt aangemerkt.
38. Artikel 1:3 van de Awb definieert het begrip besluit.

Beoordeling van het administratief beroep

Inleiding

39. In verband met het vaststellen van de ontvankelijkheid beziet de algemene raad allereerst of appellante en de maatschap belanghebbende zijn in de zin van artikel 1:2 van de Awb. De

Beslissing 2021 200948

algemene raad komt daarbij tot de conclusie dat appellante wel, maar de maatschap geen belanghebbende is in de zin van artikel 1:2 van de Awb. Vervolgens beoordeelt de algemene raad of de raad bevoegd is om aan zijn goedkeuringsbesluit stage en patroon een voorwaarde te verbinden tot aanpassing van een studiekostenregeling overeenkomstig artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdelen c en d, van de Beleidsregel. De algemene raad stelt in het hierna volgende vast dat de raad een dergelijke bevoegdheid heeft. Ten slotte stelt de algemene raad vast dat het tijdens de raadsvergadering van 3 juli 2020 door de raad genomen besluit een besluit is in de zin van artikel 1:3 van de Awb, dat evenwel niet aan appellante is bekendgemaakt.

Ontvankelijkheid van appellante

40. Ingevolge artikel 1:2, eerste lid, van de Awb is een belanghebbende degene wiens belang rechtstreeks is betrokken bij een besluit. Het besluit van 3 juli 2020 houdt de goedkeuring in van de stage van appellante en het over appellante te voeren patronaat onder de voorwaarde dat de maatschap de studiekostenregeling, opgenomen in de arbeidsovereenkomst met appellante, aanpast in de zin van artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdelen c en d, van de Beleidsregel. Met andere woorden appellante heeft belang bij de aanpassing van de studiekostenregeling door de maatschap, opdat haar stage en patroon onvoorwaardelijk worden goedgekeurd door de raad. Daarmee is appellante belanghebbende in de zin van artikel 1:2, eerste lid, van de Awb.

Ontvankelijkheid van de maatschap

41. Een afgeleid belang heeft degene die zijn belang ontleent aan een contractuele relatie met de direct belanghebbende, in casu appellante. Nu appellante in loondienst is van de maatschap en deze daartoe met appellante een arbeidsovereenkomst heeft gesloten, heeft de maatschap geen rechtstreeks belang en is derhalve niet-ontvankelijk.
42. Tijdens de hoorzitting gaf de maatschap aan dat de studiekostenregeling, die sinds 2014 onderdeel is van de arbeidsovereenkomst met stagiaires, van economisch belang is en de handhaving daarvan in de huidige vorm een principiële kwestie vormt voor de maatschap. De algemene raad leidt hieruit af dat de maatschap in zijn algemeenheid een bestuurlijk rechtsoordeel wenst te krijgen over de studiekostenregeling die de maatschap aan stagiaires bij overeenkomst oplegt. Het vragen van een dergelijk rechtsoordeel leidt evenwel niet tot ontvankelijkheid van de maatschap in de voorliggende kwestie.

Bevoegdheid van de raad

43. De algemene raad stelt vast dat alle raden in den lande de Beleidsregel hebben vastgesteld. Aldus is sprake van zogenoemd geharmoniseerd beleid, opdat zoveel als mogelijk vergelijkbare gevallen gelijkelijk worden beoordeeld door de onderscheiden raden.
44. Appellante en de maatschap betwisten de bevoegdheid van de raad om het in artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdelen c en d, bepaalde in de Beleidsregel op te nemen, omdat naar hun inzicht daarvoor geen grondslag bestaat. Artikel 9b, zevende lid, van de Advocatenwet ziet op regelgevende bevoegdheid ter zake van verplichtingen van patroons en stagiaires en betreft derhalve niet de rechtsverhouding werknemer - werkgever. Appellante en de maatschap voegen daar nog aan toe dat in casu de patroon niet de werkgever is. Voorts zien de desbetreffende bepalingen in de Beleidsregel niet op de artikelen 3.5 en 3.6, zoals verwoord in artikel 8.1, aanhef en onderdeel b, van de Voda. Ten slotte refereren appellante en de maatschap nog aan artikel 26 van de Advocatenwet, thans artikel 10a, tweede lid, van de Advocatenwet. Ook laatstgenoemd artikel biedt geen grondslag voor de vermeende bevoegdheid van de raad om (beperkende)

Beslissing 2021 200948

eisen te stellen aan een terugbetalingsregeling van de door de werkgever van de stagiaire gemaakte opleidingskosten. De door de raad aangehaalde uitspraken van de hoogste bestuursrechter maken dit niet anders, aldus appellante en de maatschap.

45. De algemene raad leest in artikel 9b, zevende lid, van de Advocatenwet een veel bredere toepassing dan appellante en de maatschap daarin lezen. In genoemde bepaling is opgenomen dat bij of krachtens verordening als bedoeld in artikel 28 van de Advocatenwet wordt bepaald [.....] aan welke verplichtingen [.....] de stagiaire hebben te voldoen, alsmede [.....]. In artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdeel d, van de Beleidsregel ligt een (eventuele) op de stagiaire rustende terugbetalingsverplichting besloten. De door de raad aan de goedkeuring verbonden voorwaarde vindt zijn grondslag in artikel 8.1, aanhef en onderdeel b, juncto artikel 3.5 van de Voda, waarbij artikel 3.5 van de Voda ziet op de goedkeuring van de stage en patroon. Volgens de toelichting op artikel 3.5 van de Voda dient daartoe tevens de arbeidsovereenkomst te worden overgelegd. Op die wijze werd de terugbetalingsregeling voor de raad inzichtelijk. Vervolgens verbond de raad eerdergenoemde voorwaarde aan de goedkeuring stage en patroon. Ingevolge de toelichting op artikel 8.1 van de Voda is de raad bevoegd aanvullende verplichtingen op te leggen in het kader van enkele beschikkingen die de raad neemt in het kader van de stage. Ook hieruit blijkt een ruime bevoegdheid voor de raad waarmee met de Beleidsregel nadere invulling wordt gegeven.
46. De algemene raad merkt ter zake van het bepaalde in artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdelen c en d, van de Beleidsregel op dat die bepalingen zijn opgenomen ter bescherming van de stagiaire jegens zijn werkgever. De algemene raad begrijpt dat de maatschap niet graag een voormalige stagiaire die net de stageverklaring heeft ontvangen, ziet vertrekken naar een andere werkgever, terwijl de maatschap, anders dan de opvolgende werkgever de kosten voor de BA heeft betaald en in die zin een investering in de (nabije) toekomst van die stagiaire heeft gedaan.
47. Waar de maatschap aanvoert dat de ervaring in voorkomend geval heeft geleerd dat de opvolgende werkgever het door de stagiaire aan de maatschap volgens de studiekostenregeling verschuldigde bedrag aan de eerdere werkgever vergoedt, merkt de algemene raad op dat de betreffende regeling niet uitsluit dat een stagiaire persoonlijk de financiële consequenties moet dragen van een overstap binnen twee jaar na de afgifte van de stageverklaring als de opvolgende werkgever niet bereid is de kosten te vergoeden. In dat geval werpt de maatschap naar het oordeel van de algemene raad een ongeoorloofde financiële drempel op teneinde te bereiken dat de desbetreffende stagiaire nog ten minste twee jaar na de afgifte van de stageverklaring in dienst blijft bij de maatschap, omdat, zoals de maatschap ter zitting aanvoert, pas dan de investering in de voormalig stagiaire rendeert.
48. Het voorgaande leidt de algemene raad tot de conclusie dat de raad ingevolge artikel 9b, zevende lid, van de Advocatenwet junctis de artikelen 8.1, aanhef en onderdeel b, en 3.5 van de Voda bevoegd is om de voorwaarde aan de goedkeuring stage en patronaat te verbinden dat de in de arbeidsovereenkomst opgenomen terugbetalingsregeling in het belang van appellante moet worden aangepast in de zin van artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdeel d, van de Beleidsregel.

Besluit in de zin van de Awb

49. Desgevraagd heeft de raad bij e-mail van 2 juni 2021 de algemene raad en de maatschap, met afschrift aan appellante, de notulen van de vergadering van de raad van 3 juli 2020 toegezonden met daarin opgenomen de schriftelijke uitlating, inhoudende de goedkeuring van de stage van

Beslissing 2021 200948

appellante en het over appellante te voeren patronaat, zij het onder voorwaarden.

50. Om te kwalificeren als een besluit van de raad moet de uitspraak betreffen een rechtshandeling van publiekrechtelijke aard, afkomstig van een bestuursorgaan en neergelegd in een document. Naar het oordeel van de algemene raad voldoet de uitspraak, neergelegd in de raadsnotulen van 3 juli 2020, afkomstig van de raad als bestuursorgaan en gericht op extern rechtsgevolg in de rechtsverhouding tussen de raad en appellante, aan alle elementen waaraan een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Awb moet voldoen. De inhoud van het besluit luidt dat goedkeuring wordt gehecht aan de stage en de patroon onder de voorwaarde dat de maatschap de met appellante gesloten arbeidsovereenkomst aanpast in die zin dat de studiekostenregeling met inachtneming van artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdelen c en d, van de Beleidsregel wordt gewijzigd.
51. Vervolgens dient te worden gezien of het besluit ook in werking is getreden. Daartoe is ingevolge artikel 3:40 van de Awb noodzakelijk dat het besluit wordt bekendgemaakt en wel door toezending of uitreiking aan een of meer belanghebbenden, onder wie begrepen de aanvrager. De in artikel 3:41, eerste lid, van de Awb genoemde belanghebbenden zijn degenen die als geadresseerden van het besluit kunnen worden beschouwd. Nu het tot de raad gerichte aanvraagformulier tot goedkeuring stage en patroon, in strijd met artikel 3.5, tweede lid, van de Voda, slechts door appellante is ondertekend, is enkel en alleen appellante degene aan wie het besluit moet worden bekendgemaakt. De algemene raad voegt hieraan uitdrukkelijk toe dat, zoals hiervoor is vastgesteld, de maatschap geen belanghebbende is in de zin van artikel 1:2 van de Awb. De maatschap komt derhalve niet in beeld waar het betreft de bekendmaking van het besluit.
52. De algemene raad stelt vast dat appellante en haar beoogd patroon bij e-mail van 7 juli 2020 door de secretaresse van het bureau van de orde van advocaten Rotterdam is meegedeeld dat het verzoek tot goedkeuring door de raad, in vergadering bijeen op 3 juli 2020, is aangehouden, omdat de in de door appellante en de maatschap gesloten arbeidsovereenkomst een terugbetalingsregeling is opgenomen die niet in overeenstemming is met artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdelen c en d, van de Beleidsregel. Voorts wordt gevraagd de raad bepaalde artikelen van het Handboek Arbeidsvoorwaarden te doen toekomen. Ten slotte worden de geadresseerden uitgenodigd om te reageren op bedoelde mededeling.
53. Bij e-mail van 7 juli 2020 reageerde de maatschap op verzoek van de beoogd patroon op voornoemde mededeling van de secretaresse van het bureau van de orde Rotterdam waarbij wordt ingegaan op de vermeende onbevoegdheid van de raad om de voorwaarde te stellen dat de terugbetalingsregeling moet worden aangepast in de zin van de Beleidsregel. Voorts geeft de maatschap aan dat op dezelfde grondslag eerder een stage en patronaat bij het kantoor wel is goedgekeurd.
54. In verweer (e-mail van 1 juni 2021) voert de raad aan dat de aan appellante en de beoogd patroon gerichte mededeling van 7 juli 2020 onjuist was en is. De raad vervolgt dat aanhouding van een goedkeuringsverzoek aan de orde is als nog nadere toelichting moet worden gegeven alvorens op het verzoek te kunnen beslissen. Dat was in de onderhavige kwestie niet aan de orde. Verzoeken waar de raad aanpassing vraagt van de arbeidsvoorwaarden worden goedgekeurd onder voorwaarden teneinde te voorkomen dat advocaat-stagiaires niet tijdig kunnen worden beëdigd om vervolgens te worden ingeschreven op het tableau. Voorwaardelijk

Beslissing 2021 200948

voor de inschrijving is immers een goedgekeurde stage.

55. De algemene raad leidt uit de overgelegde stukken af dat de na 7 juli 2020 tussen de raad en de maatschap gevoerde correspondentie door de maatschap niet namens appellante is gevoerd. De presumptie van de raad dat de maatschap te dezen optrad als gemachtigde van appellante blijkt niet uit bedoelde correspondentie en is ter zitting door appellante en de maatschap uitdrukkelijk ontkend. Het feit dat de maatschap wel van alle stukken een afschrift heeft ontvangen, doet aan het voorgaande niet af.
56. Het voorgaande leidt de algemene raad tot de conclusie dat de raad op 3 juli 2020 een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Awb heeft genomen, inhoudende de goedkeuring van de stage en het patronaat onder de voorwaarde dat de in de arbeidsovereenkomst opgenomen terugbetalingsregeling met inachtneming van het bepaalde in artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdeel d, van de Beleidsregel wordt aangepast. Omdat het besluit niet aan appellante bekend is gemaakt, is het besluit niet in werking getreden. Daarmee is sprake van een situatie als bedoeld in artikel 6:10, eerste lid, aanhef en onderdeel a, van de Awb met als gevolg dat een niet-ontvankelijkverklaring achterwege blijft. Volgens ambtshalve ingewonnen informatie heeft bekendmaking van het besluit van 3 juli 2020 nog niet plaatsgevonden.
57. Desgevraagd verklaart appellante ter zitting dat haar arbeidsovereenkomst niet overeenkomstig de aan de goedkeuring gestelde voorwaarde is aangepast, hetgeen betekent dat nog steeds geen sprake is van een onvoorwaardelijke goedkeuring van de stage en patroon. Desalniettemin volgt appellante naar eigen zeggen de beroepsopleiding. Zulks ten onrechte naar het oordeel van de algemene raad. Weliswaar is de stage met de inschrijving op het tableau aangevangen, maar deze is ingevolge artikel 3.4, tweede lid, aanhef en onderdeel b, van de Voda van rechtswege opgeschort. De algemene raad kan dan ook niet anders concluderen dan dat de maatschap door weigering de in de arbeidsovereenkomst opgenomen terugbetalingsregeling aan te passen in de zin van artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdeel b, van de Beleidsregel appellante in ernstige mate dupeert. De algemene raad tekent daarbij aan dat de stageduur, bedoeld in artikel 9b, eerste lid, van de Advocatenwet, niet is opgeschort. Dat appellante, zoals zij in administratief beroep aangeeft, in een onmogelijke positie is gebracht, onderschrijft de algemene raad, maar dat kan appellante waar het betreft haar administratief beroep niet baten.

Conclusie

Met inachtneming van de overgelegde stukken en gelet op de mondelinge toelichting daarop door de raad, appellante, haar beoogd patroon en de maatschap concludeert de algemene raad het navolgende:

- De raad is bevoegd de voorwaarde aan de goedkeuring van de stage en patroon te verbinden dat de in de arbeidsovereenkomst opgenomen terugbetalingsregeling dient te worden aangepast met inachtneming van het bepaalde in artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdeel d, van de Beleidsregel.
- Er is sprake van een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Awb; het besluit is evenwel niet in werking getreden, omdat het niet overeenkomstig het bepaalde in artikel 3:41 van de Awb is bekendgemaakt aan appellante.
- Ingevolge artikel 6:10, tweede lid, van de Awb houdt de algemene raad de behandeling van het administratief beroepsschrift van appellante aan tot het begin van de beroepstermijn van artikel 6:7 van de Awb.

Beslissing 2021 200948

- Door het nalaten van de maatschap om de in de arbeidsovereenkomst opgenomen terugbetalingsregeling aan te passen, wordt appellante in ernstige mate gedupeerd. De algemene raad tekent daarbij aan dat de stageduur, bedoeld in artikel 9b, eerste lid, van de Advocatenwet, niet is opgeschort. Dat appellante, zoals zij in administratief beroep aangeeft, in een onmogelijke positie is gebracht, onderschrijft de algemene raad, maar dat kan appellante waar het betreft haar administratief beroep niet baten en leidt derhalve tot ongegrondverklaring van het administratief beroep.
- Waar de maatschap bij e-mail van 2 juni 2021 de algemene raad verzocht om belanghebbende in de zin van artikel 7:16 van de Awb te worden gehoord in het administratief beroep van appellante is aan dit verzoek gehoor gegeven. Op grond van proceseconomische overwegingen houdt de algemene raad ook zijn beslissing met betrekking tot de vraag of de maatschap belanghebbende is in de zin van artikel 1:2 van de Awb aan tot het begin van de beroepstermijn van artikel 6:7 van de Awb ter zake van het nog bekend te maken bestreden besluit.

Beslissing

Onder intrekking van de eerdere beslissing van 16 juni 2021 houdt de algemene raad aan:

- de behandeling van het administratief beroepsschrift van appellante tot het begin van de beroepstermijn van het nog bekend te maken besluit van 3 juli 2020 van de raad van de orde Rotterdam;
- zijn beslissing inzake het belang van de maatschap bij het administratief beroep van appellante.

Aldus gedaan te Den Haag op 22 juni 2021

Overeenkomstig het namens de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten genomen besluit,

Voor deze,

mr. B.J.M. de Leest
lid algemene raad

Tegen deze beslissing kunnen belanghebbenden binnen zes weken na bekendmaking van deze beslissing beroep instellen overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk 8 van de Algemene wet bestuursrecht.

Deze beslissing is verzonden op 22 juni 2021.